

Česká školní inspekce

Zlínský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Horní Němčí, okres Uherské Hradiště

Adresa: Horní Němčí 118, 687 64 Horní Němčí

Identifikátor školy: 600 124 240

Termín konání inspekce: 8. – 9. březen 2004

Čj.:	o2-1038/04-5049
Signatura:	oo3bx132

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ podmínek vzdělávání a výchovné činnosti v jazyce českém, matematice, prvouce, vlastivědě a přírodovědě vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004 v době kontroly,
- ❖ materiálně technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v jazyce českém, matematice, prvouce, vlastivědě a přírodovědě vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004 v době kontroly,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v jazyce českém, matematice, prvouce, vlastivědě a přírodovědě vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004 v době kontroly.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, je neúplnou základní školou. Její součástí jsou školní družina a školní jídelna. Zřizovatelem je Obec Horní Němčí, právní subjektivitu má od 1. 1. 2003. Je spádovou školou pro dvě obce – Horní Němčí a Slavkov.

Ve školním roce 2003/2004 pracuje podle vzdělávacího programu Základní škola, ke konci září 2003 byli vykázáni 74 žáci v 5 třídách.

Rada školy není zřízena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ředitelka školy je ve své funkci od 1. března 2004. Aprobována je pro výuku na prvním stupni základní školy. Úkoly spojené s vedením teprve přebírá a zpracovává analýzu, na jejímž základě bude školu řídit dál. Přidělené pracovní úvazky učitelek neměnila.

Matematice vyučovala vždy příslušná třídní učitelka, v pátém ročníku je jí sama ředitelka školy. Ve dvou třídách není tato výuka zabezpečena pedagogy s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Jazyk český učí pouze čtyři z učitelek, jedna ve dvou třídách. Z nich dvě nemají požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Prvouku učí tři učitelky, z nich je pouze jedna odborně a pedagogicky způsobilá pro výuku prvouky, další dvě vyučující nemají požadovaný druh vzdělání. Přírodovědu učí jedna pedagožka bez odborné a pedagogické způsobilosti. Vlastivědu vyučují dvě učitelky, jedna z nich je odborně a pedagogicky způsobilá pro výuku vlastivědy, druhá nemá požadovaný druh vzdělání. Žádná z učitelek není začínající.

K operativnímu řízení zatím slouží dílčí plány úkolů zveřejňované v prostorách sborovny školy na omezená časová období. Pro třídní učitele byly předchozím ředitelem zpracovávány náplně práce, se stejnými body pro všechny, bez individuálních odlišností. Školní řád byl formulován již v r. 1997, pro tento školní rok byl pouze schválen pedagogickou radou. Obsahuje mnohá ustanovení nad rámec takového dokumentu (úkoly pro rodiče i veřejnost). Jeho body nejsou rozpracovány do konkrétních povinností, často jsou obecně formulované bez ohledu na specifické podmínky školy (např. docházka do školní jídelny). Řád odborné pracovníků počítačů a tělocvičny nebyl vypracován. Ředitelka má připravenou změnu organizace a činnosti školy.

Ve škole není ustaveno metodické sdružení. Odborným vedením byla bývalým ředitelem školy pověřena jedna z učitelek. Předávání zkušeností se děje na pedagogických radách a při neformálních setkáních. Předávají se tak poznatky pouze dílčí, nahodilé, často se opomíjí odbornost (nové poznatky vědních disciplín, jejichž základy se ve škole vyučují, poznatky didaktik jednotlivých předmětů apod.). Tematické plány si učitelky zpracovávaly pouze pro matematiku a český jazyk. Bylo tedy pouze na domluvě, nebo spíše na užívané učebnici, jak si učitelky rozvrhnou učivo naukových předmětů (prvouka, vlastivěda, přírodověda) do ročníků.

Práce všech učitelů nebyla vedením školy při hospitacích systematicky kontrolována, což dokládaly zápisy v třídních knihách. ČŠI se nepodařilo zjistit, zda tato činnost, jíž vedení školy mělo zjišťovat úroveň přímé práce s žáky, probíhala podle plánu, či nikoliv. Byla prováděna tak sporadicky, že o její účinnosti lze vážně pochybovat.

Celkově byly personální podmínky sledované výuky v této škole hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola má vzhledem ke zvolenému vzdělávacímu programu a počtu žáků odpovídající prostorové podmínky. Chybí jí pouze šatny. Třídy jsou funkčně zařízeny, k dispozici je i tělocvična, prostory pro činnost školní družiny a počítačová pracovna. Vnitřní prostředí je vybaveno starším a dosluhujícím nábytkem. Výuka probíhala v kmenových třídách, odbornou pracovnu pro sledované předměty škola nemá. Všechny třídy působily příjemným estetickým dojmem. Na stěnách visí magnetické tabule, nástěnné obrazy a další materiály do sledovaných i ostatních předmětů, školní pomůcky a práce žáků.

Fond užívaných učebnic je dostatečně široký pro výuku českého jazyka a zejména matematiky. Pro společenskovední předměty má škola zakoupeny učebnice z různých nakladatelství, v některých ročnících má učebnici k dispozici pouze vyučující. Žáci pak dostávají podle potřeby nakopírované materiály.

Vyučující mají pro výuku všech předmětů k dispozici základní pomůcky a v malém množství i didaktickou techniku. Pro uložení aktuálně neužívaných pomůcek a pracovního materiálu slouží příruční skladiště. Výuka sledovaných předmětů byla mnohdy doplňována připravenými nakopírovanými texty pro netradiční probírání či opakování učiva, pro skupinovou i samostatnou práci. Tři žákovské počítače jsou vybaveny základními výukovými programy.

Nové vybavení je pořizováno podle finančních možností školy. V době kontroly nebylo možno doložit, že sledování využití pomůcek bylo součástí kontrolní a hospitační činnosti. Materiálně technické podmínky školy umožňují realizaci zvoleného vzdělávacího programu.

Materiálně technické podmínky výuky sledovaných předmětů byly na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Škola v tomto školním roce pracuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Integrovaný žák se speciálními vzdělávacími potřebami nemá vypracován

individuální vzdělávací plán. Vzdělávací program je realizován v souladu se zařazením školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Kontrolou rozvrhu hodin bylo zjištěno, že výše uvedenému programu odpovídá ve sledovaných předmětech i dotace hodin, až na výuku českého jazyka v I. třídě, která je týdně krácena o jednu vyučovací hodinu na úkor matematiky, které je dána vyučovací hodina v týdnu navíc. Celkový počet hodin v ročnících odpovídá učebnímu plánu školou realizovaného vzdělávacího programu. Výuka, až na výše uvedenou skutečnost, je v souladu se školou přijatým vzdělávacím programem.

Zápisy v třídních knihách o průběhu výuky a plnění osnov v literární složce českého jazyka často uvádějí název článku v čítance, ve složce psaní ve III. a VI. třídě je proškrtávána příslušná rubrika a učivo je zapisováno do rubriky pro gramatiku. Tím je velmi neprůkazné plnění výukových cílů stanovených osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Sdělná hodnota zbývajících zápisů o naplňování učebních osnov v třídních knihách u sledovaných předmětů je i přes uvedené nedostatky ve své průkaznosti dostatečná. Kontrolou další povinné dokumentace byly zjištěny v třídních výkazech, třídních knihách i katalogových listech žáků nepřesnosti administrativního charakteru (zápisy červenou barvou, nevyplněné nebo špatně vyplněné rubriky). Kontrola předchozího ředitelství školy nebyla dostatečně důsledná.

Sestavení rozvrhu hodin pro tento školní rok odpovídá psychohygienickým požadavkům. Tok informací k zákonným zástupcům žáků je zajištěn zejména prostřednictvím žákovských knížek. Některé zápisy v nich uvádějí pouze známku, bez informace, za co ji žák získal (V. třída). Organizace výchovně-vzdělávacího procesu a způsob zajištění informovanosti zákonných zástupců (s výše uvedenými výhradami) je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v jazyce českém

V průběhu inspekční činnosti byly navštíveny všechny třídy ve dvou složkách sledovaného předmětu (gramatická a literární). Výuka byla plánovaná a připravená, navazovala na již probraná témata. Stanovené výchovně vzdělávací cíle byly v převážné míře naplňovány.

Předmět zajišťují čtyři vyučující, z nichž dvě nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V přímé práci s žáky se to u jedné z nich projevilo při probírání obtížného učiva (slovesné mluvnické kategorie) drobnými odbornými a metodickými chybami.

Výzdobu učeben tvořily i nástěnné obrazy, které byly podnětné pro probíhající výuku. Vyučující hojně používaly svých vytvořených pomůcek (kartičky se slovy ke čtení, nakopírované texty na doplňování, apod.). Škola poskytla žákům platné učebnice, které korespondují s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Didaktická technika byla ve sledovaných hodinách použita pouze pro reprodukci hudby při relaxačním cvičení.

Jednotlivé hodiny se vyznačovaly promyšlenou stavbou a dodržováním základních didaktických zásad. V nižších ročnících nebyl kladen důraz na procvičení rukou a prstů před psaním, byly však využity dechové a artikulační cviky, které podpořily rozcvičení mluvidel před vlastním čtením. Frontální výuku, kdy převažovala metoda řízeného rozhovoru, doplňovaly vyučující práci s učebnicemi, soutěžemi a dalším materiálem (nakopírované texty). Skupinové činnosti byly do výuky začleňovány, podporovaly spolupráci a splňovaly tak svůj účel. Relaxace byla zařazována ve všech ročnících, učitelky respektovaly tempo i únavu dětí. Vyučující se domluvily na běžně neužívané metodě výuky čtení („genetická“). V čtenářských výkonech žáků nižších ročníků se tato skutečnost projevila četnějšími problémy v technice čtení. Ve vyšších ročnících byl kladen důraz na dokonalé zvládnutí pravopisu a základních gramatických pravidel.

Úvodní motivace vyučovacích hodin navozovala seznámení žáků s jednotlivými úkoly, ve dvou třídách byla doplněna vhodně vybranými komunikačními aktivitami, které byly spojeny s pohybem. Průběžně byli žáci motivováni pochvalami, změněnou činností, možnostmi práce ve skupinách a prací s jiným materiálem.

Ve všech hodinách, kromě I. třídy, vládla vstřícná a klidná atmosféra, založena na vzájemném respektu učitelek a žáků. Vyučující však kladly příliš návodné otázky, které nenutily žáky přemýšlet.

Žáky ve snaze o dobré výsledky povzbuzovalo průběžné slovní, pozitivně zaměřené hodnocení. Individuální klasifikace proběhla v hodině čtení a byla přiměřená k jednotlivým výkonům. Jiných forem hodnocení (vzájemné, sebehodnocení) bylo využito méně. Zápisy a úkoly v sešitech byly většinou pravidelně kontrolovány.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v jazyce českém byly hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Matematika byla hospitována ve všech třídách.

Dvě vyučují matematiky nejsou aprobované pro výuku na prvním stupni. Tato skutečnost neměla negativní vliv na odbornou správnost a strukturování hodin sledovaných vyučovacích jednotek.

Ve třídách byly součástí výzdoby přehledy aktuálního učiva matematiky, ve IV. a V. třídě jich bylo velmi málo. Část z nich byla vyrobená samotnými učitelkami. Ve sledovaných hodinách s nimi však vyučující pracovaly ojedinele. Názornost výuky byla efektivně podporována využitím připravených pracovních listů, drobných pomůcek pro znázornění početních operací a osy k orientaci v číselné řadě. Podpořena byla i vhodně připravenými tabulemi. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách využita.

Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla velmi dobrá. Výuku obou předmětů si vyučující plánují pomocí tematických plánů, které vycházejí z jednotlivých užívaných učebnic a pracovních sešitů.

Úvodní motivace byla v části sledovaných hodin prováděna formou rozhovoru nebo uklidněním formou společného zpěvu, někdy však pouhým seznámením s náplní hodiny. Průběžně byl vzbuzován zájem o práci drobnými pobídkami a pochvalami s převažujícím pozitivním hodnocením, zajímavými hrami a vhodně zařazovanými relaxačními aktivitami.

Ve výuce matematiky převažovala frontální a samostatná práce žáků s dostatečnou efektivitou využití daného času. Skupinové aktivity s prostorem pro spolupráci žáků byly pozorovány v nejvyšších ročnících. Pro rychlejší žáky byla připravena práce navíc, zejména ve III. třídě byla práce vhodně diferencována s ohledem na individuální dispozice metodou prodlouženého výkladu a individuální pomoci.

V převážné většině dokázaly učitelky využít svých komunikativních dovedností efektivně k získání pozornosti žáků i udržení potřebné kázně. V hodinách panovala pracovní atmosféra. Prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků byl dostatečný zejména ve třídách, kde byla volena forma práce v komunikačním kruhu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice byly hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v naukových předmětech (prvouka, vlastivěda a přírodověda)

Výuka byla hospitována ve dvou hodinách prvouky, dvou hodinách přírodovědy a v jedné hodině vlastivědy. Tyto předměty vyučuje pět učitelek, z nich pouze dvě mají odbornou a

pedagogickou způsobilost pro výuku těchto předmětů na prvním stupni základní školy. Tato skutečnost se v úrovni vedení hodin projevila v malé míře.

Vyučující zvolily cíle výuky ve všech sledovaných hodinách vhodně a přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy, probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Tyto cíle byly vždy splněny. Učitelky vedly vyučování věcně a odborně správně. Pečlivě se na vyučování připravovaly.

Hospitované hodiny probíhaly v kmenových, podnětně a esteticky upravených třídách. Ve výuce byly několikrát funkčně použity předtištěné materiály, dále nástěnné a příruční mapy, nástěnné obrazy, přírodniny a učebnice. Didaktická technika užita nebyla.

Vyučující vhodně střídaly frontální, samostatnou i skupinovou práci. Podíl samostatné práce byl v hodinách ve čtvrtém a pátém ročníku poměrně malý. Tempo výuky bylo ve všech hodinách odpovídající, relaxační prvky byly zařazeny v malé míře. Učitelky často využily relaxační koberce, které jsou ve všech učebnách. Jako vstupní motivace byl žákům sdělen cíl, případně průběh hodiny. Více promyšlená byla ve většině hodin průběžná motivace tím, že byly prezentovány příklady z praxe a využity i mezipředmětové vztahy.

Struktura hodin byla zpravidla vhodně zvolená. Převážná většina žáků byla pozorná a aktivní. Atmosféra ve třídách byla pracovní, komunikace vyučujících i žáků byla dobrá. Výraznější snaha vyučujících o rozvoj komunikativních dovedností žáků se projevila pouze v některých hodinách. Žáci akceptovali pravidla chování stanovená školním řádem. Vždy byla respektována osobnost žáků. Počet známek v žákovských knížkách je dostačující, zápisy obsahu hodnocené skutečnosti jsou většinou obecné. V průběhu hodin pedagožky žáky slovně hodnotily, k sebehodnocení docházelo u žáků při kontrole samostatné nebo skupinové práce. Respektování individuálních dispozic jedinců, stejně jako ocenění pokroku, nebylo pozorováno. Žáci mají velmi pěkně, přehledně a esteticky vedené sešity. Jsou odrazem velmi pěkně úpravy zápisů na školních tabulích.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v naukových předmětech byly hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola pro hodnocení výsledků své práce neužívá komerčních testů. Sestavuje si vlastní písemné prověrky podle uvážení jednotlivých vyučujících po probrání jednotlivých témat. Výsledky vzdělávání nejsou srovnávány s výsledky žáků přecházejících ročníků, ani s výsledky jiné školy. Zpětnou vazbou nezískává škola ani o výsledcích žáků odcházejících na úplnou základní školu nebo na nižší gymnázium. Pokusila se v tomto směru navázat spolupráci zejména v oblasti práce učitelů, ale její snaha se nesetkala vždy s pozitivní odezvou.

Ověření a srovnání výsledků pedagogické práce není prováděno ani v oblasti netradiční metody výuky čtení.

Sledovaná výuka v jazyce českém, matematice a naukových předmětech (prvouce, vlastivědě a přírodovědě) byla souhrnně hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údaje uvedené ve Zřizovací listině školy vydané usnesením Obecního úřadu Horní Němčí ze dne 29. října 2002 pod čj. 21/2002 souhlasí s posledním zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16. dubna 2003 vydaného MŠMT ČR pod čj. 14 619/03-21.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zápisy z pedagogických rad Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, konaných v kontrolovaném období školního roku 2003/2004
2. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání ředitelky školy, vyučujících českého jazyka, matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy ve školním roce 2003/2004 v době kontroly v Základní škole Horní Němčí, okres Uherské Hradiště
3. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy platné pro žáky Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, ve školním roce 2003/2004 v době kontroly
4. Rozvrh hodin platný v kontrolovaném období části školního roku 2003/2004 v Základní škole Horní Němčí, okres Uherské Hradiště
5. Rozhodnutí o změně v zařazení Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, ode dne 1. 1. 2003 s čj. 14 619/03-21 MŠMT ČR
6. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2003 pro Základní školu Horní Němčí, okres Uherské Hradiště
7. Řád školy, dokument Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, platný i pro školní rok 2003/2004 ze dne 27. 8. 1997
8. Výroční zpráva o činnosti Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, datováno k 3. září 2003
9. Vyučovací doba, dokument Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště, s přehledem délky vyučovacích hodin a přestávek, platný ke dni kontroly
10. Inspekční zpráva s čj. 153-285/98-11006
11. Hospitační záznamy inspektorů
12. Náhodně vybrané sešity a žákovské knížky žáků Základní školy Horní Němčí, okres Uherské Hradiště

ZÁVĚR

Personální zabezpečení výuky sledovaných předmětů je velmi dobré. Složitost zabezpečení aprobované výuky je dána zejména umístěním školy a případným dojížděním pedagogů. Škole chybí metodické sdružení, které by zavedlo systém do plánování práce i do odborného růstu pedagogů. Organizační strukturu vedení školy nebylo možno v době kontroly vzhledem ke změně v řízení školy hodnotit.

Školní budovy i vnitřní vybavení dovoluje škole realizovat zvolený vzdělávací program ve sledovaných předmětech v plném rozsahu.

Konkrétní přímá práce pedagogů s žáky byla u některých vyučujících založena na klasických schématech vyučovací hodiny s převahou jednosměrné komunikace směřující od učitele k žákovi. Některé učitelky naopak pestrým střídáním činností, ale i jejich výběrem, dokázaly vyučovací čas plně využít ve prospěch žáka. Pozitivem bylo zařazení netradičních forem práce (skupinové vyučování), které ve svém důsledku nejen žáka seznámí s potřebnými vědomostmi, ale vybaví jej i pro život potřebnými kompetencemi.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavla Koupilová	Pavla Koupilová, v. r.
Členka týmu	PaedDr. Jana Šopíková	Jana Šopíková, v. r.
Člen týmu	Mgr. Roman Hoza	Roman Hoza, v. r.
Další zaměstnankyně ČŠI	Bc. Jana Formanová Jana Mičolová	

V Kroměříži dne 23. března 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. 3. 2004

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Alena Pragerová, ředitelka školy	Alena Pragerová, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, pracoviště Kroměříž, Na Lindovce 1463, 767 27 Kroměříž. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Zlínského kraje – odbor školství, mládeže a sportu Tř. T. Bati 3792, 762 69 Zlín	8. 4. 2004	oo2-1050/04-5049
Zřizovatel: Obec Horní Němčí č. p. 160, 687 64 Horní Němčí	8. 4. 2004	oo2-1049/04-5049

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.